

Belső tér, mint elhagyatott hely, komor, sötét, drámai hangulatú benyomások hódítanak teret gondolataimban vagy éppen ellenkezőleg, az elhagyatottságban rejlik egy élettelen dolog esztétikai szépsége és magasztos mondanivalója?

Ez az ellentétes érzés kerített hatalmába és indított el a terek megfestésében. Milyen érzelmeket gerjeszt bennem egy ilyen belső magányos terület látványa? Mely festészeti eljárásokkal tudom felszínre hozni a témával kapcsolat megfigyeléseimet? Ezekre a kérdésekre keresve a reakciókat, kutattam a témát kielégítő ideális helyszínek után, melyek vászonra vitele eredményeként megfelelő válaszokat kaptam.

2011 szeptemberében a Művészeti Kar új helyére költözött a Zsolnay Kulturális Negyedben és itt egy újfajta környezettel találtam szembe magam.

A negyed a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa projekthez tartozott. Ez a hatalmas beruházás közel 2 éven keresztül épült a pécsi Zsolnay Porcelánmanufaktúra területén. A terv részét képezték az átépítések, mely során a hatalmas jelentőségű Zsolnay manufaktúrát átköltöztették a keleti részbe. Az így üressé váló épületeket felújították, átépítették, illetve az elhanyagolt állapotban levőket teljesen lerombolták. 2011 decemberében adták át a teljes egészében megújult városi negyedet. A mai gyárépületnek tehát már csak egy szegmense működik, azonban fennmaradtak helyiségek, nagyobb csarnokok, melyek belülről megőrizhették régi formájukat és szépségüket. Ezen létesítmény jellemzői közé sorolhatóak az impozáns falak, mintegy zárt közeget alkotva az épületegyüttes tagjaként. A foglalkoztatott témám középpontjává váltak ezek a területek. Új életre akartam kelteni a termeit és úgy éreztem, hogy a csarnokokba lépésemkor elkezdődött ez a folyamat, ami fokozódott, miután a gondolataimat és érzelmeimet átültettem a festményeimbe.

A különböző enteriőrök imponáló benyomást tettek rám. Sérült téglafalak, hatalmas kemencék, világos termek, hosszú folyosók fogadtak kissé elhanyagolt állapotban. Izgalmas látványt nyújtott. Terjedelmes fotódokumentáció készült róla, amelyek később felhasználásra kerültek a képek megszületése során. Magával ragadott a belső terek hangulata, és rögtön foglalkoztatni kezdett az a kettős érzés, amit az értekezésem elején megfogalmaztam.

Az első próbálgatásaim kisebb méretekben történtek, később arra a döntésre jutottam, hogy a vászon nagyságának megnövelésével látványosabb bemutatásra kerülne a belső környezet monumentalitása és üressége. A továbbiakban azonban problémákba ütköztem. A helyek bennem keltett ambivalens tapasztalatait egy festményen belül kívántam szemléltetni, azonban nem a várt eredményt kaptam. Úgy határoztam, hogy az eltérő érzéseim, koncepcióim külön képeken kerülnek bemutatásra. A megfelelő eszközöket kerestem az alkotások elkészülése folytán, hogy melyik megoldások közvetítik azt a benyomást, amit kifejezésre akartam juttatni.

Több művet is alkottam, ezeket már nagyobb méretekben. Az elkészült munkák között találunk sötét, nyomasztó, nyugtalanságot árasztó belső termeket; azonban előtérbe kerülnek a helyekre vonatkozó pozitív gondolatok is. A színek és tónusok eltérő használatával is elősegítettem ezen elgondolások hangulatát.

A festmények elkészülését követően egymás mellé helyeztem őket, mivel eddig egyesével dolgoztam rajtuk, mint különálló alkotásokként jelentek meg. Összességében szemlélve a munkáimat kifejezik azokat a létállapotokat és benyomásokat, melyek a belső térélményemet előmozdították. Megmutatkozik az a kettőség is bennük, de már egy egészet alkotva. Egyenként kezelve egy-egy érzelmi meglátást ábrázolnak, együtt ugyanakkor felszínre hozzák a mondanivalómat, amit be akarok mutatni velük, és ennek következtében válnak bennem teljessé ezek a helyek.

Mély csöndet és sejtelmességet árasztanak, ami fontos számomra, hogy megfogalmazódjon egy ilyen elhagyatott miliőben.

Ismerjük, hogy korábban milyen események zajlottak ebben a közegben. Másként közelítek az ürességéhez, mivel tisztában vagyok múltjával, ellentétben az új építésű helyekkel, amelyeknek nincsenek komolyabb előzményeik. A Zsolnay terek várakozó álláspontot mutatnak, átalakításukat vagy porig rombolásukat sugallva. Merre megyünk, merre haladunk bennük és mi rejlik a folyosó végén illetve a lépcső tetején?

A képek megfogalmazásának módja eltérő egymástól. Meghatározó pont volt a festészeti folyamat során a klasszikus fény-árnyék probléma vizsgálata. Hideg-meleg kontrasztokra és eltérő tónus különbségekre építettem fel munkáimat.

Az első alkotást melegség járja át, otthon érzi benne magát a szemlélődő, ezen a helyszínen nagyobb társasági élet zajlott, többször látogatták az emberek. Itt egy viszonylag világos belső térbe áramlik a fény és egy folyosó képe rajzolódik ki előttünk. Lazúros festésmód, finom színátmenetek, könnyed ecsetkezelések jellemzőek. Visszafogott okkerek, lágy vörösek és meleg kékek teszik élhetővé ezt a helyet. Szeretek rálépni erre az útra, nem félek semmitől és nem kelt bennem zavart annak a tudata, hogy nem tudom hová vezet a folyosó végén felbukkanó sötét folt, ami feloldódik a meleg színekben, elveszti drámai jellegét és alakul át a tér egy barátságos környezetté. Nyugalom van jelen. Nincsenek éles határok a formák között és kontrasztbeli különbségek, ellenben az utolsó munkámmal.

A második táblaképen ezt az ambivalenciát ötvöztem. Megjelennek a sötét tónusok, ugyanakkor lazább megfogalmazás jellemzi a fény-árnyék kontrasztokat. Színhasználatában összekomponáltam az első és harmadik festményen megjelenő finomabb és keményebb árnyalatokat. Ecsetkezelésében az előbbi képpel rokonítható, melyen szintén lazúrokból építkeztem. Egy köztes létállapottal találkozunk itt a külső bizonytalanság érzésétől egészen a hívogató belső fényig. A színskálán a világos okkerekől elindulva a visszafogott nedvzöld és ultramarinok között mozogtam. Eközben párhuzamosan dolgoztam egy álomszerű belső rész megfestésén, mely a következő munkán kerül bemutatásra.

Mesebeli közeg vagy valós tér látványa jelenik meg? Ez a dualitás szerepel benne. Létezhet-e ilyen hely vagy a zord és világos tónusok látomásszerű játéka. Csak a sötétben tapogatózom, sok rész sejtelmes és fénytelen. Homályba merülnek a formák körvonalai, ez a fény beáramlásának meghatározhatatlan forrása miatt következik be. Nyomokban viszont élesen elkülönül egymástól fénnel telített és árnyékos folt. Ebben a közegben nem érzem jól magam, komor hangulat kerekedik felül, félelem lesz rajtam úrrá, mint egy képzeletbeli kastélyban, ahol bármelyik ajtónyílásban rám ijeszthetnek. Nem merek végighaladni egyedül a folyosón, hiába hívogat a gazdag világosság, hideggé válik a sötétség miatt. Rémület fog el, nem vagyok benne biztos, hogy honnan áramlik a belsőbe az a rengeteg fénysugár és milyen formájú falakkal, mélyedésekkel találkozom út közben. Egy melegebb részbe juthatok el vagy egy fal emelkedhet velem szemben vagy egy lefelé vezető lépcsőt is magában rejthet ez a hely.

Egyfajta szigorúságot is áraszt magából az alkotás. Ellentétekre építettem fel a képet és a tónusbeli különbségek gazdagon való bemutatásával foglalkoztam. A mély ultramarinokkal és zöldekkel fokoztam a hely drámai jellegét, kihatóságát. Vastagabb rétegben vittem fel a vászonra a festéket ennél a munkánál. A hely szigorúságát, lehangoltságát az egyenes vonalakkal is érzékeltettem, fegyelmezettebb festésmód jellemző.

Az enteriőrök megszületésének folyamata előtt kutattam alkotók után, akik hasonló témában készítettek műveket. Mély benyomást gyakorolt rám többek között Vojnich Erzsébet. Óriási csarnokait, rideg gépházakat, meghatározhatatlan rendeltetésű helyeket a derengő fény jelenlétével eleveníti meg. Az árnyékok és reflexek használata teszi misztikussá tereit. Pályatársa a következő alkotó, akinek munkái ösztönzőleg hatottak. Váli Dezső festményein a sivár, csupasz élettér kap helyet, melyet műtermének bemutatásával tár a néző elé.

E két festőművész indított el műveim elkészítésében, és a belső terek hosszabb távú értelmezésében.

A nézőkben is megfogalmazódhatnak ambivalens érzések a helyekkel kapcsolatban, ha megpillantják az alkotásokat, és elgondolkodnak róla, hogy vajon mi vár rájuk ezekben a terekben, milyen lelkiállapotokon megyünk keresztül az út során.

Heidegger A művészet és a tér című művének olvasása során jöttem rá igazán, hogy a tér valójában megragadhatatlan, nincs mögötte semmi, amire visszavezethető volna. Ebben a témában próbálok továbbra is alkotni újabb felszínre kerülő problémák megoldását kutatva.